

Posudek diplomové práce FRANTIŠKA NEUWIRTHA

Alterace: deminutiva a augmentativa současné italštiny

FFUK, Ústav románských studií

Marně vzpomínám, kdy a zda vůbec jsem četl studentskou práci tak odborně fundovanou, koncepčně vyzrálou a po všech stránkách suverénně zvládnutou, jako je tato. V chvále se dá pokračovat: Diplomant prokazuje skvělou průpravu, seznámil se s patrně se všemi podstatnými – i velmi recentními – prameny, dovede s nimi pracovat, v pravý čas cituje, a ještě mimo jiné umí správně odhadnout, kdy a jak pro přehlednost zabudovat citaci do textu, kdy naopak stačí stručný odkaz a kdy zvolit poznámku.

Stylistická stránka si vůbec zaslouhuje zdůraznit, ač při posuzování prací toto hledisko nebývá prvotní. Ostatně styl a obsah jsou tu ve vzácné rovnováze. Je skutečně radost si tuto práci přečíst. František Neuwirth disponuje bezchybným a jasným výkladovým stylem (potěšen by byl i Mathesius), který zachovává odbornou objektivitu a formulační přesnost a současně prozrazuje zaujetí a snad i nepatrně potěšení nad traktovanou látkou (svědčí o tom např. i volba příkladů, ačkoli je samozřejmě vedena nejprve věcným hlediskem). Není tu exhibice, žádný efekt, žádné zbytečné *captatio benevolentiae*, kouzlo je ve střídmosti. Autor vyloží, co je třeba, jasně, účelně a úsporně, styl je mu službou sdělení, a protože s ním umí svrchovaně nakládat, efekt je jen přirozenou přidanou hodnotou. Když jsem zmínil pěkný způsob exemplifikace, zastavil bych se hned u krátkého Úvodu. Text jen o dvou půlstranách, koncizní a přitom jasný, s výborným nápadem použít jako okamžité uvedení do problematiky řadu pěkně poskládaných příkladů z různých jazyků.

Oceňuji práci s cizojazyčnou terminologií a obecně s citátově používanými cizími výrazy. V Neuwirthově textu se nestává to, s čím se běžně setkáváme v studentských pracích, že totiž – často z nouze – nejsou převáděny do češtiny. To jistě nelze vždy, ale Neuwirth dokáže tyto prvky vždy ústrojně a účelně do textu zapracovat a v případě potřeby vyložit nebo přeložit, případně pro svůj záměr v češtině neužívaný termín prosadit (*alterát*).

Vysoko dále hodnotím, s jakou precizností a grafickou čistotou je vypracováno množství tabulek a grafů (vedle toho, že mají velkou vypovídací hodnotu a přesný komentář).

Je zřejmé, že vysokou úroveň práce tvoří nedílně a prvořadě její obsah. Především v jeho zpracování se ukazuje autorovo nepochybné nadání pro vědeckou práci. Počíná si velmi koncepčně, v jednotlivých pasážích postupuje obvykle od obecného uvedení k fokalizaci konkrétního problému, jasně vytyčuje záměry a postupné kroky. Výklad má nejen jasnou koncepci, ale jednotlivé oddíly jsou vyvážené proporčně. Diplomant výborně pracuje se sekundární literaturou, ale v textu je zřetelně odlišeno, co z ní přebírá a co je vlastní přínos. A přesto, že jde o oblast s bohatou odbornou literaturou, dochází k zajímavým samostatným závěrům – zmínil bych statistické pasáže týkající se produktivity alteračních sufixů podle *Zingarelliho 2007* v kapitole VI, pohled na vývoj alterátů v Manzoniho *Snoubencích* v kapitole následující i celou závěrečnou kapitolu, v níž jsou podrobeny zkoumání jednotlivé alterační sufixy na konkrétních dokladech. Krátká příloha s tabulkou alterátů u vybraných autorů dotváří dosavadní dojem.

Bylo by možné práci znovu prolistovat a věnovat se detailnějšímu hodnocení. Znamenalo by to pokračovat ve stejném tónu, tato práce nemá slabiny. Ostatně fundovaný komentář i díky své lingvistické orientaci nepochybně přidá vedoucí práce. Připojuji už jen několik poznámek převážně „redakční“ povahy.

- s.6/ř.3-4: „které slovní druhy mohou být alterovatelné“ – lépe alterované (pleonasmus)
30/11 zdola: „se mluvčí snaží vytvořit dojem, že jeho mluvní akt... nemyslí úplně vážně“;
podobně 63/11 zdola: „formace... nejsou užívány pro jejich nelibozvučnost“ (2x svou)
34: „pasticci-one... (deverbální činitelské jméno) (derivát od *pasticcio*)

40/2: „dokumentuje na z krásné literatury vycházející statistice“ (sousedství dvou předložek)

50/4zdola: „Těžko říci, co v těchto případech *manina* říká navíc ve srovnání s *mano* (domnívám se, že je přenesen celý obrat *fare ciao con la manina*, užívaný při komunikaci s dětmi; a protože je dost běžný, vnucuje se použít ho včetně deminutiva, samozřejmě s vědomím komického účinku)

53/2: „jakoby nebyla míněna úplně vážně“ (jako by)

53: „*sciocchino*, *stupidino*“ (oba výrazy jsem zaznamenal nejen jako eufemizující, ale jako jednoznačné *vezzeggiativi*, byť s lehkým shovívavě ironickým nebo žertovným zabarvením)

58: Je možné, že v Calvinovi je tvar *risataccje* (dnes nenáležitý, také např. CORIS ukazuje jen *risatacce*), ale řekl bych, že „*capanuccia*“ (59) je překlep (*geminace* -nn-).

Znovu opakuji, že diplomová práce Františka Neuwirtha je po všech stránkách vynikající. S velkým potěšením jsem si ji přečetl a s nemenším potěšením ji doporučuji k obhajobě. Hodnotím ji pochopitelně jako výbornou, ovšem jen proto, že stupnice s vyšším hodnocením nepočítá. Obvyklou úroveň prací výborných totiž tato diplomová práce ještě o třídu převyšuje.

V Praze 15.9.2009

Mgr. Jíří Špaček
oponent diplomové práce